

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Навчально науковий інститут мистецтв
Кафедра методики музичного
виховання та диригування**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА РОБОТИ З ХОРОМ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**«Теорія і методика мистецької освіти та арт-реабілітаційні практики»
Спеціальність 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)**

Галузі знань: 01 Освіта / Педагогіка
02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 7 від «26» квітня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Методика роботи з хором
Викладач	Зваричук Жанна Йосипівна – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри методики музичного виховання та диригування.
Контактний телефон викладача	+38(067) 764 30 54, 099 322 81 16
E-mail викладача	zhanna.zvarychuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити – 90 годин, з них: аудиторних-30 (20 лекцій, 10 практичних), самостійна робота-60;
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	2 год.

2. Анотація до навчальної дисципліни

<p>Навчальна дисципліна «Методика роботи з хором» базується на теорії і практиці професійного розвитку педагога музиканта, що забезпечує процес музично-педагогічної освіти бакалаврів, формує їх професійний розвиток. Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні та практичні засади хорового мистецтва та методичні принципи формування фактичних навиків роботи з хором. Зміст дисципліни полягає в ознайомленні майбутніх фахівців із методикою роботи з хором, яка розглядається як сукупність психолого-педагогічних методів практичної вокально-хорової роботи та організаційних форм музично виховання науково-теоретичними основами диригування, систематизації знань, удосконаленні технічних навичок набутих в курсі практичного диригування, а також формуванні навичок до вивчення навчально-художнього репертуару з диригування хором. У процесі вивчення і виконання студентами високохудожнього хорового репертуару не тільки формується фахові вокально-хорові та художньо-виконавські уміння і навички, але й відбувається становлення самої особистості. Виходячи із сучасного стану і розвитку хорового мистецтва, а також враховуючи навчальну програму, слід вважати доцільним вирішення в рамках даного спецкурсу перерахованих завдань.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни «Методики роботи з хором» є: 1) вивчення методики роботи із різними видами хорів; 2) засвоєння методів та прийомів роботи під час репетицій: ознайомлення з анатомо-фізіологічними особливостями голосового апарату хористів різної вікової категорії; 3) оволодіння теоретичними основами хорового виконавства, які охоплюють питання аналізу диригентських прийомів; 4) засвоєння принципів самостійного опрацювання хорової партитури; узагальнення основ техніки диригування та специфічних засобів хорової музичної виразності.</p> <p>Міждисциплінарні зв'язки: освітній компонент «Методика роботи з хором» має міждисциплінарний характер, базується на теоретичних і практичних знаннях освітніх компонентів навчального плану: «Хоровий клас», «Диригування», «Хорознавство», «Постановка голосу», «Музично-теоретичні дисципліни», «Методика аналізу хорових творів» та ін.</p>
--

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

<p>Мета викладання курсу «Методика роботи з хором» – оволодіння студентами ОП «бакалавр» науково-теоретичними та практичними основами хорового виконавства та</p>

методики роботи з хором, як складової навчальної дисципліни музично-педагогічної освіти у вищій школі, та всіх профільних дисциплін диригентської освіти; виховати естетично розвинуту особистість; підготувати студента до організації і здійснення вокально-хорової діяльності в колективах; закласти ті основи, які необхідні диригенту для його подальшої самоосвіти, удосконалення навичок вокально-хорової роботи, удосконалення майстерності як керівника, до подальшої практичної діяльності майбутнього спеціаліста як диригента дитячих, навчальних та аматорських хорових колективів, вчителя музичного мистецтва в школі.

Основними цілями вивчення дисципліни « є:

- засвоєння студентами знань теоретичних основ хорового мистецтва та виконавства;
- засвоєння знань про структуру, тип, вид хорового колективу, його вокальну організацію, методів та прийомів роботи під час репетицій;
- узагальнення основ техніки диригування та специфічних засобів хорової музичної виразності;
- оволодіння навичками комплексного теоретичного, художньо-виконавського аналізу хорових творів;
- ознайомлення зі структурою, функціями голосового апарату, гігієною співацького голосу, особливостями дитячих голосів та специфікою вокального виховання дітей;
- ознайомлення з основними принципами вокально-хорової діяльності, засобами художньо-виконавської творчості у колективі, вокально-хоровими технологіями, специфікою їх практичного використання;
- формування у студентів соціально-професійних і міжпредметних компетенцій, професіоналізму та інтелектуальної автономності, вміння керувати хоровими колективами.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 7. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 12. Здатність проявляти ініціативу та генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 13. Навички використання інформаційних і комунікативних технологій.

Фахові компетентності:

ФК 2. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва; використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методиці викладання музичного мистецтва.

ФК 7. Здатність стисло викладати власні судження та відтворювати їх аргументовано і грамотно у письмовій формі; здатність самостійно опрацьовувати науково-методичну та музикознавчу літературу та застосовувати їх у власній практичній діяльності.

ФК 11. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між усіма елементами теоретичних та практичних знань музичного мистецтва, здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій історичних та культурологічних процесів розвитку музичного мистецтва у виконавській та педагогічній діяльності.

ФК 14. Здатність до оволодіння в галузі мистецької освіти, вміння застосовувати сучасні педагогічні технології в навчальному процесі, демонструвати глибокі та системні знання у галузі музичного мистецтва, до розуміння принципів, методів та форм проведення занять з музичних дисциплін, керівництва художньо-естетичним розвитком учнів.

ФК 16. Здатність організовувати освітній процес на засадах особистісного, діяльнісного та

компетентнісного підходів, до розуміння основних проблем сучасної мистецької освіти й виконавства в Україні та пошуку шляхів удосконалення освітнього процесу в спеціалізованих закладах мистецької освіти.

Програмні результати навчання:

РН 8. Здатність застосувати на практиці методичні принципи для засвоєння музичних дисциплін, зокрема – доступності, послідовності навчання; новітні явища в музичному мистецтві в єдності традицій і новаторства.

РН 13. Знання специфіки хорового колективу: вікових особливостей і вокально-технічних можливостей різних хорових складів; елементів вокально-хорової техніки, сутності, структури й особливості вокально-хорової роботи та керування хоровим колективом, необхідних для володіння ними в обраній професії.

РН 17. Здатність застосовувати фахові знання та практичні навички у репетиційній, концертній, педагогічній, науково-дослідницькій, музикознавчій роботі; демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредити / 90 годин

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20 / 6
практичні заняття	10 / 4
самостійна робота	60 / 80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	014.13 Середня освіта (Музичне Мистецтво)	II	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Вступ. Історія розвитку хорового виконавства на Україні.	2		10
Тема 2. Основні педагогічні та виконавські принципи в роботі з хоровим колективом.	2	2	5
Тема 3. Формування диригентської майстерності	2		5

як засобу спілкування диригента з хором.			
Тема 4. Методика формування вокально-хорових навиків у хорових колективах.	2	2	5
Тема 5. Роль і значення вокально – хорових вправ у роботі хорових колективів. Особливості роботи над дикцією та артикуляцією.	2		5
Тема 6. Основні принципи та методика роботи над інтонацією та строем.	4	2	10
Тема 7. Методика роботи над хоровим ансамблем хорових партій та хору.	2	2	5
Тема 8. Методика роботи над засобами музичної виразності в хоровому виконавстві	2		5
Тема 9. Самостійна робота диригента над партитурою. Прийоми та методи розучування твору з хором.	2	2	10
Тема 10. Формування хорового репертуару колективу та організації концертно-виконавської діяльності хору.			
ЗАГ.:	20	10	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – залік. За роботу на практичних заняттях - 60 балів, самостійна робота – 15 балів. Максимально допуск – 75 балів, залік - 25 балів.
Вимоги до письмових робіт	Види письмових робіт: 1) письмові контрольні роботи по темах: 1-4, 5-8 (5 б.); 2) письмовий виконавсько-хоровий аналіз хорового твору, структура роботи відповідає плану написання аналізу хорового твору (5 б.) [18]; 3) написання наукового реферату за визначеною тематикою. Науковий реферат має бути ґрунтовними та відповідати встановленим критеріям, відповідати рівню теоретичних знань та виконавських навичок та вмінь студента, комплексу його професійних компетенцій. обговорюються та захищаються на останньому практичному занятті (15 б). Для заочної форми навчання передбачено виконання 1, 3, 4 завдання за 10 днів до початку сесії в електронному варіанті.
Практичні заняття	Практичні заняття продяться у різних формах – опитування за питаннями, запропонованих у плані теми, дискусія, творчі проекти-презентації тощо. Вага оцінки за всі практичні заняття – 40 б. Пропущенні практичні заняття здобувач відпрацьовує

	індивідуально, виконуючи передбачену у плані лекційного чи практичного заняття вид роботи. Для цього використовується: - усне опитування, перевірка теоретичних знань по темі; - перевірка творчих завдань; - захист презентацій; Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів він може бути недопущений до складання семестрового заліку.
Умови допуску до підсумкового контролю	Умовою допуску до заліку є відвідування здобувачем більше 50% практичних занять, виконання завдань творчої, практичної та самостійної роботи.
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль проводиться по закінченню навчального курсу як результат вивчення навчального матеріалу та передбачає здачу заліку. Форма заліку – комбінована (усна за темами навчального курсу) та написання реферату. Навчальний матеріал з освітньої компоненти вважається засвоєним, якщо здобувач у сумі набрав 50 і більше балів за 100-бальною шкалою .

7. Політика навчальної дисципліни

<p>Політика курсу спрямована на набуття студентами компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності, використовувати набуті знання для особистісного розвитку та в практичній роботі з хорівим колективом.</p> <p>Письмові роботи: виконуються згідно вимог до написання певного виду дослідження.</p> <p>Академічна доброчесність: очікується, що здобувачі ОП будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення.</p> <p>Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету, регламентуються у нормативних документах, а саме:</p> <p>Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція).</p> <p>Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p> <p>https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf</p> <p>Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.</p> <p>Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна заадресою: https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/</p> <p>Відвідування занять є важливою умовою навчання. Пропуски занять студенти повинні відпрацювати в обов’язковому порядку.</p> <p>Неформальна освіта: враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra.</p> <p>Можливість зарахування неформальної освіти регламентує Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.</p>

8. Рекомендована література

1. Бенч-Шокало О. Український хоровий спів. Київ, 2002. 340 с..
2. Бенч О. Павло Муравський. Феномен одного життя. К. Дніпро, 2002.
3. Бурбан М. Українські хори та диригенти. Дрогобич: Пóсвіт, 2007. 672 с.
4. Доронюк В.Д. Зваричук Ж.Й. Шкільне хорознавство. Ів.-Франківськ, 2008. 335с.
5. Демянко Н. Основи хорознавства і методики роботи з хором. Навчальний посібник. Полтава : ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2018. 9 с.
6. Завалко К. Педагогічна інноватика в теорії та практиці музичної освіти: монографія. Друкарня "Черкаський ЦНП", 2013. 520 с.
7. Зваричук Ж. Й. Питання хорознавства. Навчально-методичний посібник. Ів.-Франківськ, 2018.
8. Зваричук Ж. Й. Роль хорового класу у формуванні професійних компетентностей здобувачів вищої освіти в структурі фахової підготовки. Теорія і практика мистецької освіти. Житомир. Видавець О. О. Євєнюк, 2021. 185 с. С.65-71.
9. Історія української музики. Т.1-4.- К.: Наукова думка, 1989-1992.
10. Кириленко Я. Теоретичні та практичні засади диригентської підготовки: навч. посіб. Київ: Київ. ун-т імені Б. Грінченка, 2020. 108 с.
11. Колесса М. Основи техніки диригування. Вид. 2. Київ: Музична Україна, 1973. 200 с.
12. Костенко Л. В., Шумська Л. Ю. Хрестоматія з хорознавства. Навчальний посібник. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2013. 521 с.
13. Кияновська Л. Галицька музична культура XIX-XX століття. Чернівці, книги –XXI, 2007. 420с.
14. Коломоєць О. М. Хорознавство. Навч. посібник. Київ: Либідь, 2001.168с.
15. Коломоєць О. М. Стисле хорознавство. Навч.посібник, 2023. 110 с.
16. Коломоєць. О. М. Історія та теорія українського хорового мистецтва. Дніпро. Ліра, 2023. 288 с.
17. Корній Л. Історія Української музики. Київ-Харків-Нью-Йорк,1996, 776 с.
18. Корній Л. Історія Української музики: підручник для вищих муз. навч. закл. К.: Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського, 2001. 477 с.
19. Лащенко А. П. З історії київської хорової школи. К.: Музична Україна, 2007. 198 с.
20. Світайло С. В. Методика роботи з дитячим хоровим колективом : навч.- метод. посібник для студ. вищих навч. закладів III–IV рівня акредитації. К. : Унів. коледж Київського ун-ту ім. Бориса Грінченка, 2016. 140 с.
21. Серганюк Л. І. Методика аналізу хорових творів. Івано-Франківськ, 2016.
22. Смирнова Т. А. Хорознавство (історія, теорія, методика): Навчальний посібник. Видання третє, доповнене, Харків: ХНПУ, «Федорко», 2018. 212 с.
23. Плющик Є. В. Лекції з курсу «хорознавство». Вид.-во ЖДУ ім. І. Франка. Житомир, 2010.
24. Торба О. Українська хорова творчість останньої третини ХХ століття та проблеми жанру. *Культурологічні проблеми української музики. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського*. Вип.16.К., 2002.
25. Шреер-Ткаченко О. Я. Історія української музики. К., 1980.
26. Ярошенко І. В., Серганюк Ю. М. Концептуальні особливості методики роботи з хором : Навчальний посібник. Київ : Видавництво «Білий Тигр», 2020. 100 с.

Викладач

Жанна ЗВАРИЧУК,
кандидат мистецтвознавства
доцент кафедри методики музичного виховання та диригування

